

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

OIKEUSTIETEELLISEN ALAN KORKEAKOULUTUKSEN ARVIOINTI

Arvioinnin keskeiset tulokset ja kehittämissuositukset

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Arvioinnin tavoitteet ja arviointikysymykset	5
3	Arvioinnissa tarkastellut tutkinto-ohjelmat	7
4	Arvioinnin toteutus ja aineistot	10
5	Oikeustieteellisen alan tutkintorakenteet ja opiskelija–opettaja-suhdeluvut	13
6	Johtopäätökset ja kehittämissuosituks	17
7	Lopuksi	25
	Lähteet	26

Tiivistelmät 2:2022

TEKIJÄT Sirpa Moitus, Mira Huusko & Laura Partanen

KANNEN KUVA iStockPhoto

KUVAT iStockPhoto ja Shutterstock

TAITTO PunaMusta Oy

ISBN 978-952-206-680-0 pdf

ISSN 2669-8811 (verkkojulkaisu)

@Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

1 Johdanto

Vuosina 2020–2021 Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi oikeustieteellisen alan korkeakoulutusta. Arvioinnin toteutti kotimainen arviointiryhmä kehittävän arvioinnin periaatteita noudattaen. Arvioinnissa tarkasteltiin oikeustieteellisen alan ja oikeusalan koulutusten ja jatkuvan oppimisen nykytilaa, vahvuuksia ja kehittämiskohteita.

Karvi tuottaa tilannekuvaa eri koulutusaloista kehittämistyön tueksi. Koulutusala-arvioinnit tuottavat tietoa siitä, millaista osaamista tutkinto-ohjelmat tuottavat, millainen on tutkinto-ohjelmien työelämärelevanssi ja miten alan korkeakoulutus onnistuu vastaamaan muuttuvan työelämän ja jatkuvan oppimisen asettamiin haasteisiin.

Tässä raportissa esitetään oikeustieteellisen alan arvioinnin keskeiset johtopäätökset ja suositukset arviointiraportin (Mähönen ym. 2021) pohjalta. Karvi kannustaa korkeakouluja, korkeakoulujen ulkopuolisen työelämän toimijoita ja päätöksentekijöitä hyödyntämään arvioinnin tuloksia koulutuksen, koulutustarjonnan ja ohjausjärjestelmän kehittämisessä.

2 Arvioinnin tavoitteet ja arviointikysymykset

Oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksen arvioinnissa tarkasteltiin koulutusten vahvuuksia ja kehittämiskohteita suhteessa tutkintojen tuottamaan osaamiseen, tulevaisuuden osaamistarpeisiin, työelämärelevanssiin ja jatkuvaan oppimiseen. Läpäisyteemoina arvioinnissa olivat yksiköiden yhteistyö eri tahojen kanssa, digitalisaatio, valmiudet reagoida muutostilanteisiin, kansainvälisyys ja ruotsinkielinen koulutus.

Arviointikysymykset olivat:

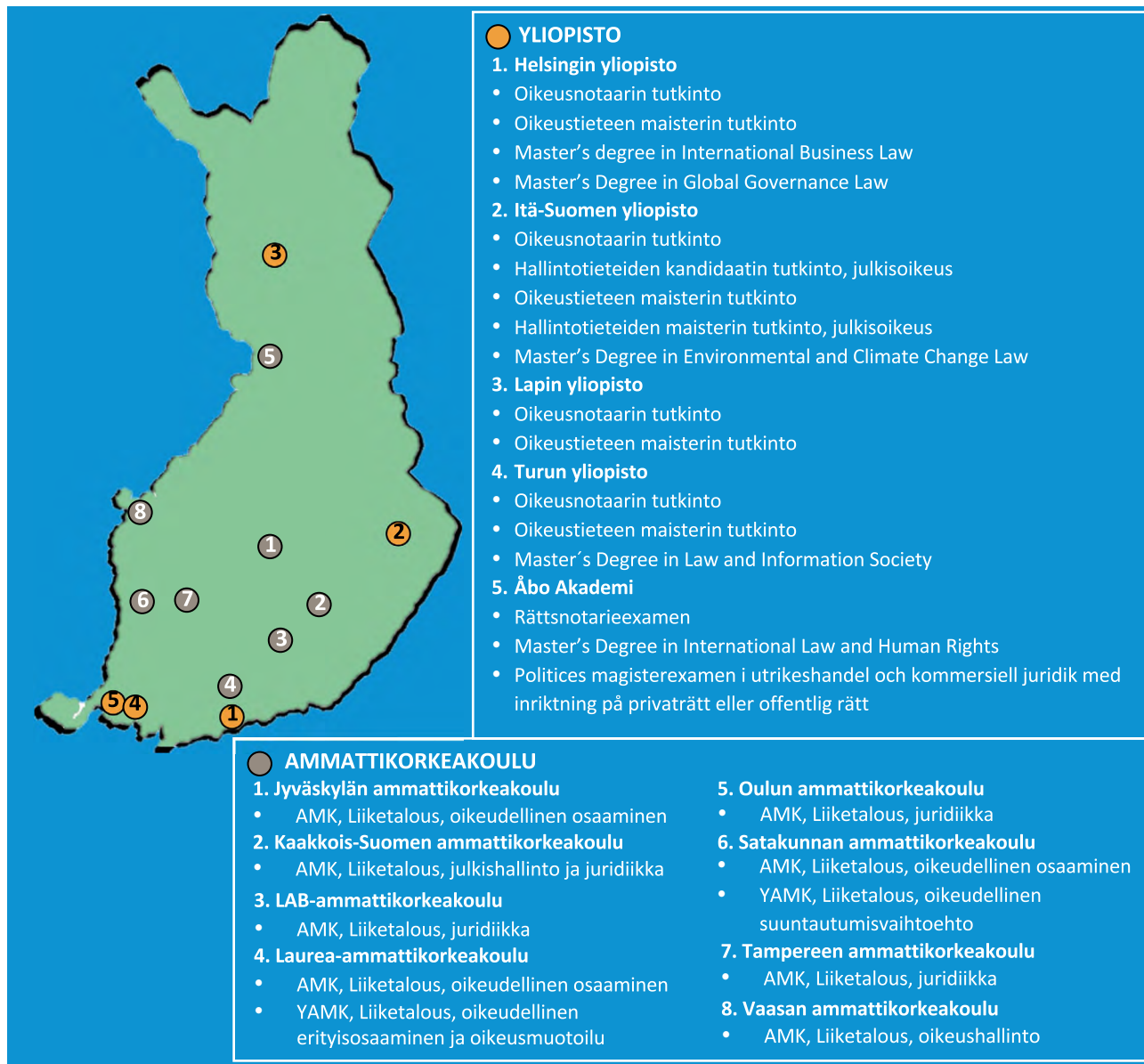
- 1 Millaista osaamista oikeustieteellisen alan korkeakoulutus tuottaa ja miten?
- 2 Miten oikeustieteellisen alan korkeakoulutus ennakoi ja vastaa tulevaisuuden osaamistarpeisiin?
- 3 Millainen on oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksen työelämärelevanssi?
- 4 Millaisia ovat jatkuvan oppimisen tarjonta ja toimintatavat oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksessa?

3 Arvioinnissa tarkastellut tutkinto-ohjelmat

- Oikeusalaa lähestyttiin arvioinnissa laajasta näkökulmasta. Arvioinnin pääkohteina olivat yliopistojen oikeustieteelliset tiedekunnat ja yksiköt sekä niiden tarjoamat oikeustieteen tutkinto-ohjelmat.
- Lisäksi arvioitiin ammattikorkeakoulujen oikeudellisen alan koulutustarjontaa ja sen työelämärelevanssia.
- Arvioinnissa kartoitettiin myös hallintotieteen ja kauppatieteen maisterin tutkinto-ohjelmat, joissa voi erikoistua oikeustieteisiin.
- Arviointi kattoi myös alan ruotsinkielisen koulutustarjonnan.
- Näin arvioinnissa tuotettiin kansallinen kokonaiskuva koko oikeusalan koulutustarjonnasta.

KUVIO 1. Arviointiin osallistuneet yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkinto-ohjelmat (Karttapohja 2017)

Yliopistojen oikeustieteellisen alan tutkinto-ohjelmat

Arvioinnin pääkohteina olivat viidessä yliopistossa tarjottavat oikeusnotaarin, oikeustieteen maisterin, kansainvälisen oikeustieteen maisterin, Itä-Suomen yliopiston hallintotieteiden maisterin sekä Åbo Akademin rättsnotarie-tutkinto-ohjelmat. Lisäksi mukana olivat Åbo Akademin politices magister (valtiotieteiden maisteri) ja rättsnotarie (oikeusnotaari) -tutkinto-ohjelmat.

Ammattikorkeakoulujen oikeudelliset tradenomitutkintoon johtavat ohjelmat

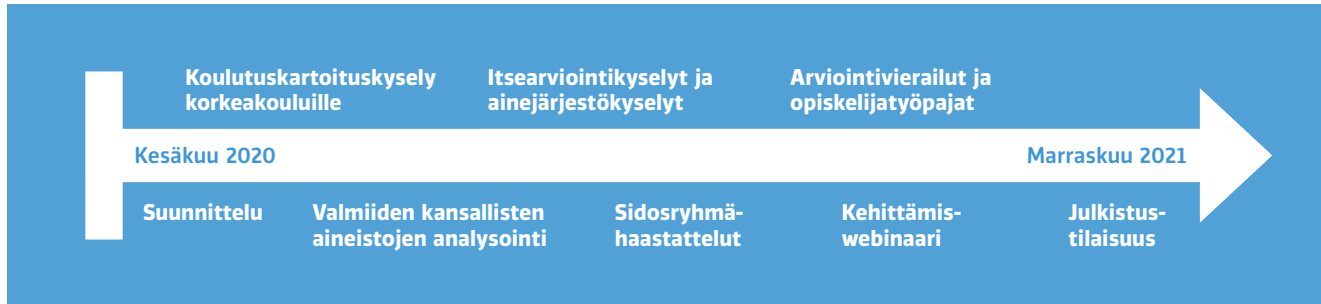
Ammattikorkeakoulujen oikeudellisella koulutuksella tarkoitetaan tradenomin tutkintoon johtavia tutkinto-ohjelmia, jossa opiskelu painottuu juridisiin opintoihin. Koulutus käynnistyi oikeusministeriön aloitteesta vuona 2004. Se oli alun perin tarkoitettu tukemaan osaavan työvoiman saatavuutta erityisesti tuomioistuin-, syyttäjä- ja ulosottolaitokseen sekä oikeusaputoimistoihin.

Lukuvuonna 2020–2021 kahdeksassa ammattikorkeakoulussa oli käynnissä 10 oikeudellisesti painottunutta liiketalouden tutkinto-ohjelmaa, joista kahdeksan johti ammattikorkeakoulututkintoon ja kaksi ylempään ammattikorkeakoulututkintoon.

Juridisesti painottuneet kauppa- ja hallintotieteiden maisterin tutkinto-ohjelmat

Lisäksi arvioinnissa kartoitettiin yliopistojen yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden alemmat ja ylemmät korkeakoulututkinto-ohjelmat, joissa pääpaino on juridiikan koulutuksessa (yritysjuridiikka, julkisoikeus, talousoikeus). Nämä olivat Aalto-yliopiston yritysjuridiikan maisteriohjelma, Svenska handelshögskolan eli Hankenin magisterutbildning i handelsrätt, Tampereen yliopiston kauppatieteiden ja hallintotieteiden maisteriohjelmat, Turun yliopiston kauppatieteiden maisteriohjelma sekä Vaasan yliopiston talousoikeuden ja hallintotieteiden maisteriohjelmat.

4 Arvioinnin toteutus ja aineistot

Oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksen arvioinnissa käytettiin erilaisia aineistoja. Näitä olivat valmiit kansalliset aineistot, kuten kandipalaute ja maistereiden uraseuranta, yksiköiden ja tutkinto-ohjelmien itsearviointikyselyjen vastaukset, alan yliopistollisten ainejärjestöjen vastaukset, arviointivierailut yliopistojen oikeustieteellisiin yksiköihin, yhteinen työpaja ammattikorkeakoulujen oikeudellisille koulutuksille, työelämän edustajille tehdyt haastattelut sekä opiskelijatyöpajojen aineistot. Lisäksi arvioinnin loppuvaiheessa alustavia johtopäätöksiä ja kehittämissuosituksia käsiteltiin yhteisessä kehittämiswebinaarissa, jonka tulokset olivat myös arviointiaineistoa.

Arviointi toteutettiin kehittävän arvioinnin periaatteita noudattaen. Kehittävässä arvioinnissa korostuvat osallisuus, arvioinnin toteuttajien ja arviointiin osallistuvien välinen luottamus sekä koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen vastuu toimintansa kehittämisestä (ks. Moitus & Kamppi 2020).

TAULUKKO 1. Oikeustieteellisen alan arvioinnissa hyödynnetyt aineistot

AINEISTO	OSALLISTUJAT	N
Oikeudellisten koulutusten koulutuskartoituskysely	Korkeakoulut (ammattikorkeakoulut, yliopistot)	16
Valmiiden kansallisten aineistojen analysointi	Kandipalaute	1 564
	Maistereiden uraseuranta	175
Itsearviointikyselyt yksiköille ja tutkinto-ohjelmille	Oikeusalan tutkinto-ohjelmat (yliopistoissa 16, ammattikorkeakouluissa 10, yliopistojen HTM- ja KTM-tutkinto-ohjelmia 7)	33
Ainejärjestökyselyt	Yliopistojen oikeustieteellisen alan ainejärjestöt	8
Arviointivierailut yliopistoihin ja opiskelijatyöpajat	Viiden yliopiston oikeustieteen tiedekunnan/ yksikön ja sidosryhmien edustajia	166
	Oikeusalan yliopistotutkintojen opiskelijoita	76
Työpaja ammattikorkeakouluille ja opiskelijatyöpajat	Ammattikorkeakoulujen oikeudellisten koulutusten vastuuhenkilöt	8
	AMK- ja YAMK-tutkintojen opiskelijoita	27
Sidosryhmähaastattelut	Alan työelämän edustajia	30
Kehittämiswebinaari	Korkeakoulujen ja sidosryhmien edustajia	93

5 Oikeustieteellisen alan tutkintorakenteet ja opiskelija- opettaja-suhdeluvut

Arvioinnissa vertailtiin oikeustieteellisen alan tutkinto-ohjelmien rakenteita. Oikeustieteellisen alan tutkinto-ohjelmissä osaaminen kumuloituu joko alemmasta korkeakoulu-tutkinnossa maisterin tutkinto-ohjelmaan siirryttäessä tai opintojaksojen keskinäisen ajoituksen avulla.

Oikeusnotaarivaiheessa tutkinto-ohjelmien rakenteissa painottuivat oikeusjärjestyksen sisältöjen laajaa hallintaa korostavat osaamistavoitteet. Tämä ilmenee pakollisten aineopinnojen suurena määränä (ks. taulukko 2).

TAULUKKO 2. Oikeusnotaarin tutkinto-ohjelman rakenteet yksiköiden toimittamien tutkintorakenteiden mukaan lukuvuotena 2020–2021

OIKEUSNOTAARIN TUTKINTO-OHJELMAN RAKENNE	HELSINGIN YLIOPISTO	TURUN YLIOPISTO	LAPIN YLIOPISTO	ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO	ÅBO AKADEMI
Yleisopinnot	14	12	5	20	21
Pakolliset aineopinnot	135	109	115	119	105
Opinnäytetyö ja seminaarit	6	15	15	20	14
Kieli- ja viestintäopinnot	10	24	15	21	20
Valinnaiset opinnot	10	20	30	-	20
Harjoittelu, pakollinen	5	-	-	-	-
Yhteensä	180	180	180	180	180

Oikeustieteen maisterin tutkinto-ohjelmissa opetustarjonta on laaja-alaista ja valinnaisuutta on paljon (ks. taulukko 3). Maisterivaiheen opiskelija voi valita erilaisia opintopolkuja yleisosaamisen vahvistamisesta syvempään erikoistumiseen.

TAULUKKO 3. Oikeustieteen maisterin tutkinto-ohjelmien rakenteet yksiköiden toimittamien tutkintorakennekuvausten mukaan lukuvuonna 2020–2021

OIKEUSTIETEEN MAISTERIN TUTKINTO-OHJELMAN RAKENNE	HELSINGIN YLIOPISTO	TURUN YLIOPISTO	LAPIN YLIOPISTO	ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO
Pakolliset tai syventävät aineopinnot	-	24	25	30
Teoriaopinnot	10	-	-	10
Valinnaiset opinnot	40	30	29	35
Kieli- ja viestintäopinnot	5	6	6	5
Työelämäjakso, pakollinen	5	-	-	-
Syventävät opinnot ml. gradu	60	60	60	40
Yhteensä	120	120	120	120

Oikeustieteellisellä alalla opiskelija–opettaja-suhdeluvut ovat muita koulutusaloja epäedullisempia. Opiskelija–opettaja-suhdeluvut ovat entisestään huonontuneet viimeisen kolmen saatavilla olleen tilastovuoden aikana (ks. taulukko 4).

TAULUKKO 4. Oikeustieteellisen alan opiskelija–opettaja-suhdeluvut vuosina 2018–2020 (Vipunen 2021). Opiskelijoista ovat mukana perustutkinto-opiskelijat

OPISKELIJA-OPETTAJASUHDELUKU	2018	2019	2020
Helsingin yliopisto	18,77	21,01	19,02
Itä-Suomen yliopisto	14,87	14,24	15,09
Lapin yliopisto	19,06	23,18	25,68
Turun yliopisto	15,72	17,58	20,00
Åbo Akademi	7,15	6,64	10,20
Keskiarvo	15,11	16,53	18,00
Kaikkien alojen keskiarvo	9,89	10,03	10,25

Ammattikorkeakoulujen oikeudellisesti painottuneissa tradenomin tutkintoon johtavissa tutkinto-ohjelmissa liiketaloutta on 40–95 opintopistettä ja varsinaisia oikeusaineita 50–63 opintopistettä. Opinnäytteen ja TKI-toiminnan osuus on 15–29 opintopistettä. (Ks. taulukko 5.)

Osalla ammattikorkeakoulujen tutkinto-ohjelmista ei ole erikseen kieliopintoja ja opiskeluvalmiuksia sisältäviä moduuleita, vaan ne ovat osa liiketalouden opintoja.

TAULUKKO 5. Ammattikorkeakoulujen oikeudellisesti painottuneet tradenomin (AMK) -tutkintoon johtavien tutkinto-ohjelmien rakenteet ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmien mukaan lukuvuonna 2020–2021

OPINTOSISÄLLÖT	JAMK	LAB	LAUREA	OAMK	SAMK	TAMK	VAMK	XAMK
Opiskeluvalmiudet	24	20	5	5	16	32	24	-
Kieliopinnot	6	12	10	9	6	10	-	-
Liiketalous	72	66	90	86	43	40	62	95
Oikeusaineet	63	52	60	50	60	53	55	60
Valinnaiset opinnot	0–15	15	-	15	40	25	10	10
Harjoittelu	30	30	30	30	30	30	30	30
Opinnäyte ja TKI	15	15	15	15	15	20	29	15
Yhteensä	210	210	210	210	210	210	210	210

Lisäksi ammattikorkeakoulut tarjoavat kaksi oikeudelliseen alaan painottuvaa YAMK-tutkintoa. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot muodostuvat pakollisista ydinopinnoista (30 op), täydentävistä opinnoista (30 op) ja opinnäytetyöstä (30 op).

A top-down view of a meeting around a wooden table. Six people are seated around the table, their heads and shoulders visible. In the center of the table is a large white thought bubble containing the text. Scattered around the table are several smaller white circles. The background is a dark wooden floor.

6 Johtopäätökset ja kehittämisseuraukset

Alaa koskevia johtopäätöksiä arviointiteemoittain

Seuraavassa esitetään oikeusalaa koskevia vahvuuksia ja kehittämiskohteita arviointiteemoittain. Nämä johtopäätökset pohjustavat arvioinnissa esitettyjä suosituksia.

TAULUKKO 6. Oikeustieteellistä alaa ja oikeusalaa koskevia vahvuuksia ja kehittämiskohteita arviointiteemoittain

VAHVUUKSIA	KEHITTÄMISKOHEITA
Osaamislähtöisyys ja tutkinto-ohjelmissa saavutettava osaaminen	
<ul style="list-style-type: none">• Osaamislähtöisyys sisältyy oikeusalan koulutuksen opetussuunnitelmatyöhön. Osaamistavoitteiden saavuttamista seurataan eri keinoilla, kuten valtakunnallisilla palautekyselyillä, opiskelijapalautteella ja sidosryhmäyhteistyöllä.• Korkeakoulupedagogista koulutusta on saatavilla ja opettajat osallistuvat siihen aktiivisesti.	<ul style="list-style-type: none">• Osaamistavoitteiden toteutuminen eri opintojaksoilla ja osaamistavoitteiden viestiminen opiskelijoille vaihtelee.• Opiskelijoiden mukaan osaamistavoitteiden asettaminen sekä osaamisen arviointi eivät toteudu johdonmukaisesti.
Koulutusten työelämärelevanssi	
<ul style="list-style-type: none">• Oikeustieteen alan tutkinnot vastaavat työelämän tarpeita.• Tutkinto-ohjelmien työelämärelevanssia seurataan useimmiten uraseurantakyselyillä.• Harjoittelut ovat osa alan opiskelua. Harjoittelut tukevat oppimista ja toimivat usein rekrytointiväylänä työpaikkoihin.	<ul style="list-style-type: none">• Työelämärelevanssin käsitteestä ei vallitse korkeakouluissa yksimielisyyttä.• Uraseurantakyselyjä lukuun ottamatta työelämärelevanssin seuranta jää paljolti yksittäisten opettajien työelämäyhteyksien varaan.• Harjoittelujen seuranta ja korkeakoulujen yhteistyö harjoittelupaikkojen kanssa ei ole vielä systemaattista. Kaikki eivät pääse harjoitteluun.
Alan koulutusten valmiudet vastata muutoksiin	
<ul style="list-style-type: none">• Opiskelijat saavat koulutuksesta hyvät valmiudet oppia uutta ja toimia itseohjautuvasti.	<ul style="list-style-type: none">• Opiskelijoiden stressinhallintakyvyn ja luovuuden kehittäminen vaativat enemmän tukea.• Yksiköiden yhteiskunnallisen ennakointitiedon käytön systemaattisuus vaihtelee.

VAHVUUKSIA

KEHITTÄMISKOHEITA

Kansainvälisyys

- Tutkintoihin sisältyy englanninkielisiä opintojaksoja.
- Kansainväliseen vaihtoon lähtemiseen kannustetaan.
- Kansainvälisyysvalmiuksien kasvattaminen ja kieliopintojen valitseminen ovat opiskelijan omalla vastuulla.
- Kansainvälistä opettajavaihtoa olisi tarpeen laajentaa.
- Kielitarjonta on usein keskittynyt ruotsiin ja englantiin, ranskaa ja saksaa kaivattiin lisää.

Digitalisaatio

- Eri tutkinto-ohjelmissa käytetään runsaasti digitaalisia oppimisympäristöjä ja digitaalisia ratkaisuja.
- Digitalisaatiota on mahdollista hyödyntää entistä tavoitteellisemmin koulutuksen sisällöissä ja toimintatavoissa.
- Monitieteinen yhteistyö muiden alojen kanssa edistäisi digitalisaation hyödyntämistä.

Yhteistyö koulutusallalla

- Yliopistojen yhteistyön muotoja ovat muun muassa valintakoe yhteistyö ja koulutusyhteistyö.
- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut tekevät monimuotoista yhteistyötä sidosryhmien kanssa.
- Ammattikorkeakoulujen yhteistyö on vähentynyt sen jälkeen, kun oikeusministeriö vetäytyi oikeustradenomikoulutusten koordinaatiosta.
- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö oikeusalalla on toistaiseksi ollut vähäistä.

Jatkuva oppiminen oikeustieteellisellä alalla

- Korkeakouluilla on runsaasti jatkuvan oppimisen tarjontaa muun muassa avoimen korkeakoulun tarjontana ja täydennyskoulutuksena.
- Jatkuvan oppimisen opetuksessa tarjontaa leimaa suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin epäsystemaattisuus sekä resurssipula.

Alan yhteiset vahvuudet

Oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksen keskeisimmät vahvuudet ovat:

- **Oikeustieteellisen alan kansalliset tutkintorakenteet ovat pääosin toimivia.** Oikeustieteellistä koulutusta tarjotaan oikeusnotaarin ja oikeustieteen maisterin ja tohtorin tutkintoina sekä osana valtiotieteiden, hallintotieteiden ja kauppatieteiden tutkintoja. Lisäksi ammattikorkeakouluissa voi valita oikeudellisesti painottuneen tradenomin tutkinnon tai alaan painottuneen ylempään ammattikorkeakoulututkinnon. Opintopolut ja siirtymät alemmasta korkeakoulututkinnosta ylempään toimivat hyvin, mutta niissä on tiettyjä katkoksia¹.
- **Oikeustieteen alan tutkinnot vastaavat työelämän tarpeita, sillä valmistuneet työllistyvät hyvin.** Niin oikeustieteiden maisterin tutkinnoilla, ammattikorkeakoulujen oikeusalan tutkinnoilla kuin myös juridisesti painottuneilla HTM- ja KTM-tutkinnoilla on vahva työelämärelevanssi. Ainoastaan kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkintojen työelämärelevanssi on vaillinainen. Myös alueellisia ongelmia on ilmennyt ruotsinkielisten juristien ja oikeudellisesti painottuneiden tradenomien saatavuudessa esimerkiksi syyttäjälaitoksessa ja kaksikielisten alueiden tuomioistuimissa.
- **Opetuksen painottuminen juridiikan yleisiin oppeihin ja oikeudelliseen yleissivistykseen tukee opiskelijoiden valmiuksia toimia monenlaisissa työtehtävissä.** Oikeusjärjestyksen sisältöön liittyvät osaamistavoitteet toteutuvat oikeusnotaarin ja oikeustieteen maisterin koulutuksissa melko hyvin. Opiskelijat saavat koulutuksesta myös hyvät valmiudet oppia uutta ja toimia itseohjautuvasti. Tutkinto-opiskelu kehittää yleisiä työelämävalmiuksia ja valmistuneiden digitaaliset taidot ovat hyvällä tasolla.

¹ Arviointijankohtana lukuvuonna 2020–2021 Åbo Akademin rättsnotarie (oikeusnotaari) -koulutukseen valitut eivät saaneet suoraan oikeutta suorittaa oikeustieteen maisterin tutkintoa yliopiston puuttuvan tutkinnonanto-oikeuden takia, vaan opiskelijat joutuvat hakemaan oikeutta toisista yliopistoista. Karvin arviointiraportin julkistamisen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriö päätti osana korkeakoulujen koulutusvastuupäätöksiä 10.1.2022 antaa Åbo Akademille myös juris magister (oikeustieteen maisterin) ja juris doktor (oikeustieteen tohtorin) tutkinnonanto-oikeuden.

- **Kansainvälisyys on otettu huomioon tutkinto-ohjelmien osaamistavoitteissa, ja koulutukseen sisältyy lukuisia kansainvälisyyttä edistäviä piirteitä.**
Englanninkielisten opintojaksojen tarjontaa on jonkin verran oikeusnotaarin tutkinto-ohjelmissa ja runsaasti oikeustieteen maisterin tutkinto-ohjelmissa. Kansainvälinen opiskelijavaihto on suhteellisen yleistä alan opiskelijoiden keskuudessa.
- **Oikeustieteellisellä alalla on muihin aloihin verrattuna poikkeuksellisen paljon jatkuvan oppimisen tarjontaa.** Oikeustieteellisellä alalla on runsaasti kysyntää eripituisille jatkuvan oppimisen koulutuksille niin alan sisällä kuin muilla toimijoilla, jotka tarvitsevat työssään juridista osaamista. Korkeakoulujen lisäksi kentällä on paljon muita tahoja, jotka tarjoavat alan täydennyskoulutusta. Korkeakoulut hyödyntävät työelämäverkostoja jatkuvan oppimisen opetuksessa ja koulutustarjonnan kehittämisessä, mutta yhteistyötä on mahdollista tiivistää.

Yhteiset suositukset yliopistoille ja ammattikorkeakouluille

- **Oikeustieteellisen alan opetusresursseja tulee lisätä ja opiskelija–opettaja-suhdelukua määrällisesti parantaa** siten, että vuorovaikutteista ja aktivoivaa opetusta sekä opiskelijoiden ohjausta ja osaamista koskevaa palautetta voidaan lisätä. Opiskelijoiden palautteen antamiselle ja ohjaukselle tulee kehittää yhteisiä ohjeistuksia.
- **Osaamistavoitteiden, opetusmenetelmien ja osaamisen arvioinnin linjakkuuden kehittämiseksi tulee laatia yhteisiä ohjeistuksia**, jakaa hyviä käytäntöjä eri korkeakoulujen välillä sekä tukea opettajien pedagogisen osaamisen kehittymistä. Pedagogista johtamista tulee kehittää niin, että tutkinto-ohjelmien toimintatavat ovat mahdollisimman linjakkaita ja opettajat saavat tarvitsemansa tuen osaamisensa kehittämiseen ja opetuksen toteutukseen.
- **Yleisiä työelämävalmiuksia tulee integroida opetussuunnitelmatyössä systemaattisesti jokaiselle opintojaksolle, jolloin ne otetaan huomioon opetus-, arviointi- ja palautekäytännöissä.** Kehittämistä vaativat erityisesti yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, innovatiivisuus, projektinhallintataidot sekä liiketoiminnan ja yhteiskunnan nykyistä laajempi ymmärtäminen. Harjoitteluraportteja tulee systemaattisesti hyödyntää tutkinto-ohjelman työelämärelevanttien seurannassa. Samalla korkeakoulujen tulee tukea entistä systemaattisemmin henkilöstön ja opiskelijoiden digitaalisia valmiuksia sekä digitalisaation mukanaan tuomien muutosten ymmärtämistä.

- **Yksiköiden tulee käydä yhteistä keskustelua koulutusyhteistyön systemaattisesta kehittämisestä ja organisoida yhteistyötä selkeämmin.** Yksikköjä kannustetaan lisäämään keskinäistä yhteistyötään ruotsinkielisen ja kaksikielisen tutkintokoulutuksen ja jatkuvan oppimisen tarjonnan turvaamiseksi. Korkeakoulujen on tärkeää vahvistaa sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä koulutuksen työelämärelevanssin ja jatkuvan oppimisen kehittämiseksi. Ammattikorkeakoulujen tulee vahvistaa keskinäistä yhteistyötään erityisesti oikeudellisesti painottuneiden tradenomien tutkinto-ohjelmien harjoitteluihin liittyen.
- **Jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan suunnittelu, toteutus ja arviointi tulee systematisoida ja vastuuttaa.** Korkeakouluissa tunnistetaan hyvin jatkuvan oppimisen kehittämiskohteita, mutta koulutustarjonnasta huolehtiminen, markkinointi ja tekniset järjestelyt jäävät toistaiseksi usein yksittäisten opettajien vastuulle. Jatkuvan oppimisen kehittämistä tulee resursoida korkeakouluissa nykyistä paremmin.

Suosituksset opetus- ja kulttuuriministeriölle

- **Oikeustieteellisen alan tutkintorakenteen toimivuutta tulee vahvistaa.**

Oikeudellisesti painottunut ammattikorkeakoulututkinto sekä ylempi ammattikorkeakoulututkinto tulisi tunnistaa itsenäisinä oikeusalan ammattikorkeakoulututkintoina irrottamalla ne tradenomin tutkinnosta omiksi tutkinnoikseen. Kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnot tulee rinnastaa ulkomailla suoritettuihin juristitutkintoihin, joita opiskelijoilla on mahdollisuus täydentää suomalaisen juristipätevyyden saamiseksi edellyttäen, että alempaa korkeakoulututkintoa ja kielitaitoa koskevat edellytykset täyttyvät.

- **Ruotsinkielisen tutkintokoulutuksen määrällinen riittävyys tulee varmistaa.**

Tarve sekä ruotsinkieliseen että kaksikieliseen oikeustieteen maisterin tutkintoon tunnistetaan ja tutkintojen asemaa vahvistetaan osana tutkintojärjestelmää². Opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi jatkossa enemmän tukea yksiköiden välistä yhteistyötä ruotsinkielisen ja kaksikielisen tutkintokoulutuksen ja jatkuvan oppimisen tarjonnan turvaamiseksi sekä ruotsinkielisten oppimateriaalien riittäväksi tuottamiseksi. Lisäksi tulisi varmistaa, että oikeudellisesti painottunutta tradenomikoulutusta on riittävästi tarjolla sekä suomen- että ruotsinkielisen ja monikielisen työelämän tarpeisiin. Ruotsinkielisen ja kaksikielisen oikeustieteellisen tutkintokoulutuksen kehittämiseksi perustetaan kansallinen koordinaatioryhmä.

² Ks. edellinen alaviite 1 Åbo Akademin koulutusvastuiden laajentamisesta.

7 Lopuksi

Oikeusalan tutkinnot tuottavat monipuolista osaamista ja palvelevat hyvin työelämää. Oikeustieteen maisterit työllistyvät erinomaisesti, ammattikorkeakoulujen oikeudellisesti painottuneet tradenomitutkinnot tunnistetaan työelämässä ja oikeustieteeseen painottuneista kauppaja- ja hallintotieteiden maisterin tutkinnoista valmistuneet työllistyvät muun muassa rahoituksen tai verotuksen pariin.

Tulevaisuudessa oikeustieteellisen koulutuksen saaneita tarvitaan perinteisten juristiammattien rinnalla entistä monipuolisemmissa tehtävissä liike-elämässä, julkisessa hallinnossa sekä rahoitus- ja vakuutuspalveluissa. Korkeakouluilta tarvitaan kykyä tunnistaa ja ennakoida työelämän muutoksia. Alalla on sidosryhmäyhteistyön tiivistämisellä ja monitieteellisellä otteella mahdollisuuksia tuottaa osaamista, jota tulevaisuuden oikeuden ammattilainen tarvitsee.

Myös korkeakoulujen tarjoamalle jatkuvalla oppimiselle on runsaasti kysyntää sekä alan sisällä että sen ulkopuolisilla toimijoilla. Koulutustarjonnan pitkäjänteinen suunnittelu ja systemaattinen kehittäminen sekä yksiköiden yhteistyön vahvistaminen koulutusten tarjonnassa ja suunnittelussa vahvistaisivat jatkuvaa oppimista koko alalla.

Oikeusalalla ollaan selvästi innostuneita ja motivoituneita kehittämään tutkintokoulutusta ja jatkuvaa oppimista. Yliopistojen oikeustieteen tiedekunnilla ja yksiköillä sekä ammattikorkeakoulujen oikeudellisesti painottuneilla tutkinto-ohjelmilla on jo olemassa toimivia keskinäisiä yhteistyöverkostoja. Tämä luo hyvät edellytykset arviointitiedon hyödyntämiselle koulutusten edelleen kehittämiseksi.

Lähteet

Moitus, S. & Kamppi, P. 2020. Kehittävä arviointi Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa. Tiivistelmät 8.

Mähönen, J., Airaksinen, M., Korte, A., Mattsson, A., Mielityinen, S., Niemi, J., Paso, M., Rantanen, J., Moitus, S., Partanen, L. & Huusko, M. 2021. Oikeustieteellisen alan korkeakoulutuksen arviointi. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 22.

Karttapohja 2017. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiedosto:Suomi.karttapohja.svg> (luettu 27.1.2022).

KARVI

Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00531 HELSINKI
kirjaamo@karvi.fi
vaihde: 029 533 5500
karvi.fi

Tiivistelmä perustuu julkaisuun
Mähönen, J., Airaksinen, M., Korte, A.,
Mattsson, A., Mielityinen, S., Niemi, J., Paso,
M., Rantanen, J., Moitus, S., Partanen, L. &
Huusko, M. 2021. Oikeustieteellisen alan
korkeakoulutuksen arviointi. Kansallinen
koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 22.